

вести САД СВЕСНЕ ДА ПРЕДСТОЈИ МНОГО РАЗГОВОРА О КОСМЕТУ

СВЕТ
ПОЛИТИКА
ДРУШТВО

ПОГЛЕДИ

Бошко Јакшић
ХРОНИКА
ЕКОНОМИЈА
КУЛТУРА
СПОРТ
СРБИЈА
БЕОГРАД

ТЕМА НЕДЕЉЕ

Љубав у доба
транзиције

НАУКА
ЖЕНСКА СТРАНА
МУШКА СТРАНА
РИТАМ
АУТОМОБИЛИЗАМ
ДИГИТАЛНИ СВЕТ
МЕДИЦИНА

СИНОЋ У БЕОГРАДУ

ПОЛИТИКА додаци

НЕКРЕТНИНЕ
ПОСАО
КУЛТУРНИ ДОДАТАК
МОЈА КУЋА
ПУТОВАЊА
МАГАЗИН

Како сачувати Косово

Марсело Коен, стручњак за међународно право за „Политику”
Без сагласности Србије нема независности

Док год се Београд позива на суверенитет, ствар је веома тешка с правне тачке гледиште за оне који би желели независно Косово

Марсело Коен:
Према међународном праву, принцип самоопредељења не може да се примени на становништво Косова

ИНТЕРВЈУ

Аргентинац Марсело Коен професор је међународног права на Институту за међународне студије у Женеви. Један је од водећих стручњака у Европи за територијална питања, а осим теоријом бави се и праксом – пред Међународним судом правде у Хагу саветник је неколико држава: Малезије у спору са Сингапуром, Костарике против Никарагве и Аргентине против Уругваја. Био је један од стручњака који су пред овим судом Уједињених нација дали мишљење о томе да ли Израел градњом зида на палестинским територијама крши међународно право.

Пре неколико месеци „Кембриџ јуниверсити прес” објавио је књигу „Сецесија: Перспективе међународног права”, које је Коен уредник. Књига је добила одличне критике и у Европи и у Сједињеним Државама.

• Да ли Косово, по међународном праву, на пример одлуком Савета безбедности, може да постане независна држава?

– Ни Савет безбедности не може да наметне Србији независност Косова. Савет безбедности не може на своју руку да одлучи да откине део територије једне државе. То је једна ствар, коју можемо касније да разрадимо. Друга је да ли се, према међународном праву, принцип самоопредељења може применити на становништво Косова. Мој одговор је „не”. То су две главне тачке са позиције међународног права. Зато је уосталом тако велики притисак на Србију да прихвати независност Косова. Јер, ако једна држава пристане на комадање своје територије, онда нема проблема са правне тачке гледишта. Али, ако држава то не прихвати, онда нема правног основа за примену самоопредељења, за које сам рекао да није примењиво у оквиру постојећих држава.

У овом тренутку, нико не прихвата да је становништво Косова „народ”. Једина група људи која може да има право на самоопредељење је народ. Говоримо о народу не у социолошком смислу, већ у правном. Тако да је главни проблем у међународном праву то шта је народ. Али, нема прихватања да је становништво Косова само по себи посебан народ.

• Вратимо се на прву тачку, о Савету безбедности. Све чланице Контакт групе кажу да би решење морало да прође кроз Савет безбедности.

– Наравно, то је у складу са резолуцијом 1244. Савет безбедности треба да одлучи о укидању садашње међународне администрације на Косову. Али, поента је да ли Савет безбедности може да одлучи шта год хоће и да то буде коначно решење. Мој одговор је „не”, јер Савет безбедности мора да поштује међународно право. Чланице Уједињених нација нису Савету безбедности дале моћ да решава територијалне спорове или судбину територија које припадају државама-чланицама. Јер, нема сумње да је Косово данас део Србије. Даћу вам један важан пример. Сећате се кад је Ирак нелегално анектирао Кувајт? После рата у Персијском заливу, Савет безбедности је одлучио да примени демаркацију границе између Кувајта и Ирака. У резолуцији Савета безбедности јасно је наведено да је Ирак прихватио ту демаркацију. Чак и за демаркацију постојеће границе било је неопходно да држава

Марсело Коен, стручњак за међународно право за „Политику”
Без сагласности Србије нема независности

Померање рокова за статус
Космета
Пропада и „план Б”

ЖИВОЈИН РАКОЧЕВИЋ

АЛЕКСАНДАР СИМИЋ

АГРОН БАЈРАМИ

СЛОБОДАН С. ПАЈОВИЋ

МИЛАН Ј. МИХАЈЛОВИЋ

Постојећа европска решења
и Космет
Између Јужног Тирола и
северних острва

Русија, Грузија и отцепљене
области
Преседан би био опасан

прихвати ту одлуку. Тако да је нарочито у случају Косова потребна сагласност државе која је у питању. Не можете да одлучите да та територија више не припада Србији без пристанка Србије.

• А шта је са аргументом да је случај Косова јединствен, да има превише особина које не постоје нигде другде у свету?

То је увек аргумент кад треба да објасните нешто што је сасвим супротно правилима. Кажете: „Ово је веома посебна ситуација. Убудуће ћемо поштовати право, али само у овом случају, само због ових посебних околности нећемо“. То су само изговори. Које су то посебне околности? Чињеница да је албанско становништво прогањано, да је било злочина против човечности које неки називају и геноцидом, да је сада ту администрација УН, да 90 одсто становништва тражи независност? Независност није начин којим се решавају ове чињенице. Напротив, треба обезбедити учешће мањина и поштовање људских права унутар државе, казнити појединце одговорне за почињене злочине, а не разбијати постојеће државе и колективно кажњавати цео народ. Неке светске политичке вође не схватају да охрабривањем независности Косова шаљу страшну поруку сепаратистичким покретима у свету: „Ако је политичка ситуација на вашој територији лоша, имате прилику да добијете оно што желите“. Можете наћи много држава на свету у којима мањина чини већину на неком делу територије те државе. Али, то није разлог да јој се да право на самоопредељење и да се направи нова држава. То је политички притисак који САД врше на вашу владу.

• Рекли сте да Албанци на Косову немају право на самоопредељење. Зашто?

– Општа идеја у савременом међународном праву јесте да тамо где је једна држава живи један народ. Принцип самоопредељења у суштини био је примењиван у контексту деколонизације. У том случају, територије нису биле под суверенитетом колонијалних сила, већ су те силе само управљале њима. Наравно, не може се упоређивати територија Косова са територијом Нигерије, на пример. То је сасвим другачије. Уједињене нације су признале народе на тим територијама који имају право на самоопредељење. Али, у случају сепаратистичких покрета у оквиру једне државе или држава, међународно право не признаје да је део народа у једној држави и сам народ. Сем ако држава која је у питању то не уради сама, као што је то био случај у некадашњој СФРЈ, са уставом из 1974. године. Тако је било и у Совјетском Савезу, па су социјалистичке републике имале право да се одвоје.

• Али, шта ће се десити ако влада у Приштини самостално прогласи независност?

– Проглашење независности не би било легално. Оно би било супротно резолуцији Савета безбедности и та декларација би била ништава.

• А ако, без обзира на незаконитост, САД и друге државе признају ту независност?

– То се може прогласити актом којим се крши међународно право. Ако независност признају САД и друге земље, јасно је да бисте имали тешкоће да пред Саветом безбедности УН поднесете предлог резолуције о томе. Али, питање ће остати отворено. Ако Србија не одустане од свог суверенитета, то питање остаје отворено. То је ситуација за коју чак ни Сједињене Државе не би хтеле да се догоди. То би било веома, веома проблематично, а међународна заједница би се на том питању поделила. Било би држава које не би хтеле да признају свршени чин. Неке државе би признале независно Косово, друге не би и то не би био најбољи сценарио ни за кога.

• Какав би утицај таква евентуална одлука имала на сличне сукобе широм света?

– Листа је предугачка. Ту су Русија и Чеченија, Кина и Тибет, Канада и Квебек, много случајева у Европи, Азији, Африци и у Пацифику.

• Да ли би то био подстицај становништву сличних територија у свету да се бори за независност?

– Наравно да би охрабрило сецесионистичке покрете широм света, јер би они рекли „Зашто Косово може, а ми не?“. Све државе су свесне тога и зато оне покушавају да Србији наметну да прихвати независност. Јер, ако она прихвати, ствар је решена. Док год се Србија позива на суверенитет, ствар је веома тешка с правне тачке гледиште за оне који би желели независно Косово.

Компликоване тужбе

• Шта Србија може да уради против држава које би признале независност Косова?

То је веома компликовано. Постоји Међународни суд правде пред којим можете да тужите државе. Али, ако се ваше питање односи на САД не постоји могућност да Србија тужи ту земљу пред овим судом, јер Вашингтон не прихвата његову надлежност. Али, та могућност постоји кад су у питању друге земље, које прихватају јурисдикцију. То би била једна ствар. Међу другим мерама може бити прекид дипломатских односа са тим државама. Ја само говорим о правним могућностима, не улазим у политику.

Владимир Радомировић

[објављено: 03.12.2006.]

[пошаљите коментар](#) | [погледајте коментаре \(11\)](#)